

Nr 20.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde.

(2:a avd.)

Driftbudgeten.

Åttonde huvudtiteln.

1:o) **Restaurering av Vasagraven m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 2 (bilaga 7, punkt 1, s. 29 och 30 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1949) framlagda förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Restaurering av Vasagraven m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 13 400 kronor.

2:o) **Förvärv av vissa fastigheter invid Uppsala högar.** Kungl. Maj:t har (punkt 2, s. 30—33) föreslagit riksdagen att dels medgiva att fastigheterna Myrby 1^a och Myrby 2^a i Uppsala stad må för det ändamål, som av chefen för ecklesiastikdepartementet angivits, förvärvas för kronans räkning för en köpeskilling av 175 000 kronor och på i huvudsak de villkor och bestämmelser i övrigt, som innefattas i ett i statsrådsprotokollet omnämnt köpekontrakt, dels godkänna, att köpeskillingen gäldas på det sätt domänstyrelsen föreslagit, dels ock till Förvärv av vissa fastigheter invid Uppsala högar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett anslag av 83 100 kronor.

I skrivelse den 29 april 1946 har *riksantikvarieämbetet* gjort framställning om inköp för kronans räkning av fastigheterna Myrby 1^a och Myrby 2^a i dåvarande Gamla Uppsala socken, numera Uppsala stad. Dessa båda fastigheter äro belägna omedelbart väster om kungshögsområdet i Gamla Uppsala. Ämbetet har till stöd för framställningen anfört, att det ansåge det vara en

av dess viktigaste uppgifter att bereda skydd och vård åt det märkliga forn-lämningskomplexet i Gamla Uppsala genom att söka förhindra störande byggnadsverksamhet och andra ingrepp i landskapet. I detta syfte skulle ett förvärv för kronans räkning av de förenämnda fastigheterna vara av största betydelse.

I yttrande över riksantikvarieämbetets framställning har *domänstyrelsen* tillstyrkt, att fastigheterna inköpas för kronans räkning för en köpeskilling av 175 000 kronor och i övrigt på de villkor, som innefattas i ett mellan domänstyrelsen och fastigheternas ägare den 7 juni och den 14 juli 1948 under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande upprättat köpekontrakt. Vid domänstyrelsens yttrande har fogats ett värderingsinstrument beträffande fastigheterna, av vilket inhämtas bland annat följande beträffande fastigheternas beskaffenhet.

Fastigheterna bilda tillsammans två skiften, ett hemskifte och ett utskogsskifte. Hemskiftet, som är beläget omedelbart väster om kungshögarna, omfattar ungefär 50 hektar och utgöres i sin helhet av åker och tomt jämte ett grustag. Utskogsskiftet, som är beläget omkring 25 kilometer nordväst om hemskiftet, omfattar ungefär 30 hektar, varav 25 hektar skogsmark och 5 hektar impediment. Åkerjorden ligger samlad i ett skifte, genomkorsat av goda vägar för jordens skötsel. Åkerns avkastningsförmåga synes vara mycket god. Byggnaderna äro väl samlade och i väl underhållet skick. En del mindre reparationer, avseende särskilt grunden och varmboning av mangårdsbyggnaden, äro dock behövlige. Kostnaderna härför ha uppskattats till högst 12 000 kronor. Sedan dessa arbeten utförts, kan byggnadsbeståndet betecknas såsom mycket gott. Skogsmarkens ideala medelbonitet har uppskattats till 4,5 kubikmeter. Virkesförrådet har okulärt beräknats till 2 700 kubikmeter eller 110 kubikmeter per hektar skogsmark. Skogen utgöres huvudsakligen av medelålders och äldre barrblandskog med inblandning av björk. Av den årlige virkesavkastningen, som beräknas till omkring 90 kubikmeter, torde 60 kubikmeter åtgå till husbehov. Återstoden eller 30 kubikmeter per år skulle således kunna disponeras till avsalu.

Det förenämnda köpekontraktet innehåller — förutom överenskommelse om köpeskillingens storlek, 175 000 kronor — bland annat följande bestämmelser.

Fastigheterna tillträdas den 14 mars 1949. Rätt förbehålles säljarna att under en tid av minst tio år, räknat från tillträdesdagen, arrendera fastigheterna. Från arrendet undantages dock ett väster om landsvägen Uppsala—Gävle befintligt markområde om ungefär 6,35 hektar, vilket gränsar till Upplands flygflottiljs flygfält och enligt domänstyrelsens förslag skall, där est kronan köper fastigheterna, överlämnas till flygförvaltningens vård och förvaltning.

Beträffande fastigheternas värde och sättet för köpeskillingens bestridande har domänstyrelsen anfört och föreslagit följande.

Fastigheternas taxeringsvärde utgör 60 500 kronor, varav 55 100 kronor jordbruksvärde och 5 400 kronor skogsvärde.

Hemskiftets vackra läge på Uppsalaslätten vid Fyrisån samt dess lättåtkomlighet invid riksvägen Uppsala—Gävle torde göra detsamma mycket begärligt som tomtmark för villabebyggelse.

Vissa av riksantikvarieämbetet ifrågasatta inskränkningar i egendomens användning synas icke utgöra hinder emot att egendomen fortfarande nyttjas till jordbruk. Vid förvärv av egendomen för kronans räkning synes därför böra uppdragas åt domänstyrelsen att omhändertaga egendomen med undantag av förenämnda område, vilket bör förvaltas av flygförvaltningen, för att förvalta densamma enligt de för förvaltning av kronoparker och kronans utarrenderade jordbruksdomäner gällande grunder. Värdet av egendomen — under förutsättning att den nyttjas för skogs- och jordbruksändamål — har uppskattats till 88 000 kronor. Härav belöper å skogsskiftet 6 000 kronor och å hemskiftet 82 000 kronor, av vilket sistnämnda belopp 10 000 kronor utgör värde av befintlig grusförekomst, som ansetts böra bevaras och för framtiden skyddas mot exploatering. Egendomens skogs- och jordbruksvärde, som får tillgodogöras, har således uppskattats till 78 000 kronor. Återstående del av köpeskillingen, 97 000 kronor, belöper å — förutom sagda grusförekomst — tomtvärden, vilka icke få utnyttjas.

Av köpeskillingen belöpa 42 500 kronor på det område, vilket flygförvaltningen önskar förvärva. Av sistnämnda summa beräknas 28 600 kronor utgöra jordbruksvärde av ovanstående beräknade 78 000 kronor och 13 900 kronor tomtvärde. Flygförvaltningen, som ej funnit anledning till erinran mot av domänstyrelsen föreslagen ersättning, 42 500 kronor, för det område ämbetsverket önskar förvärva, har föreslagit att sistnämnda belopp, 42 500 kronor, måtte bestridas med dels 20 750 kronor från det av 1942 års riksdag, skrivelse nr 409, i anledning av propositionen 1942: 322 för budgetåret 1941/42 till vissa med den fortsatta utbyggnaden av landets försvarskrafter sammanhängande markförvärv anvisade reservationsanslaget å 2 150 000 kronor, delposten »Oförutsedda utgifter», dels ock 21 750 kronor från det av riksdagen genom skrivelse den 18 maj 1946, nr 243, under försvarets fastighetsfond, flygvapnets delfond för budgetåret 1946/47 till markförvärv för flygfältsarbeten anvisade investeringsanslaget å 2 000 000 kronor.

Vid det förhållandet att endast en mindre del av egendomens skogs- och jordbruksvärde belöper å skog synes tveksamt, huruvida medel ur domänverkets markfond böra anlitas för ändamålet. Under förutsättning att avkastningen av skog och jordbruk för det område, som är avsett att förvaltas av domänstyrelsen, tillföres domänfonden, har dock styrelsen i detta fall icke något att erinra emot att för köpeskillingens gäldande av markfondens medel utgår ett belopp av 49 400 (78 000 — 28 600) kronor. Av återstoden av köpeskillingen, 125 600 kronor, böra 42 500 kronor erläggas på sätt flygförvaltningen föreslagit och 83 100 kronor av anslag, som för ändamålet beviljas.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

I likhet med riksantikvarieämbetet finner jag det angeläget, att kungshögsområdet i Gamla Uppsala i möjligaste mån skyddas mot störande bebyggelse o. dyl. i kungshögarnas närmaste omgivning. Jag anser det därför önskvärt, att nu ifrågavarande båda fastigheter, Myrby 1^a och Myrby 2^a i Uppsala stad, förvärfvas för kronans räkning. Mot den föreslagna köpeskillingens storlek har jag icke funnit anledning till erinran, liksom ej heller mot övriga villkor och bestämmelser i det under förutsättning av statsmakternas godkännande upprättade köpekontraktet. Jag kan även ansluta mig till domänstyrelsens förslag i övrigt. Sålunda synes det lämpligt, att därest köpet kommer till stånd, det omförmälda området av 6,35 hektar av Myrby 2^a överlämnas till flygförvaltningens vård och förvaltning, medan resten av fastigheten och fastigheten Myrby 1^a underställes domänstyrelsen för förvaltning på sätt styrelsen föreslagit. Avkastningen

av den del av fastigheterna, som förvaltas av domänstyrelsen, torde — likaledes i enlighet med styrelsens förslag — böra tillföras domänfonden. Det av domänstyrelsen föreslagna sättet för köpeskillingens gäldande synes mig lämpligt. För att genomföra köpet erfordras enligt detta förslag ett särskilt anslag av 83 100 kronor, vilket — med hänsyn till att nämnda belopp motsvarar viss del av fastigheternas tomtvärde och värdet av befintlig grusförekomst samt avsikten med köpet är att dessa värden ej skola utnyttjas — torde böra anvisas på driftbudgeten under riksstatens åttonde huvudtitel. Då fastigheterna skola tillträdas den 14 mars 1949 och köpeskillingen erläggas vid tillträdet, torde anslag för ändamålet böra äskas å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår.

Utskottet, som avlagt besök på platsen, har i likhet med departementschefen funnit det önskvärt att ifrågakvarande fastigheter förvärvas av kronan. Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) medgiva, att fastigheterna Myrby 1^a och Myrby 2^a i Uppsala stad må för det ändamål, som av chefen för ecklesiastikdepartementet i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1949 angivits, förvärvas för kronans räkning för en köpeskillning av 175 000 kronor och på i huvudsak de villkor och bestämmelser i övrigt, som inbefattas i det i statsrådsprotokollet omnämnda köpekontraktet;

b) godkänna, att köpeskillingen gäldas på det sätt domänstyrelsen föreslagit;

c) till *Förvärv av vissa fastigheter invid Uppsala högar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett anslag av 83 100 kronor.

3:o) **Bidrag till August Abrahamsons stiftelse för täckande av brist under räkenskapsåret 1947/48.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 33 och 34) hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom *Bidrag till August Abrahamsons stiftelse för täckande av brist under räkenskapsåret 1947/48* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett anslag av 31 000 kronor.

4:o) **Understöd åt handelsgymnasier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 35), vilket avser anvisande av medel till bestridande av ökade lönekostnader för lärarpersonalen vid handelsgymnasierna, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Understöd åt handelsgymnasier* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett anslag av 70 000 kronor.

5:o) **Vetenskapliga observationer under den totala solförmörkelsen år 1947.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 35), vilket avser anvisande av medel till vissa uppkomna merutgifter i samband med ifrågavarande observationer, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vetenskapliga observationer under den totala solförmörkelsen år 1947* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett anslag av 4 700 kronor.

6:o) **Skandinavisk bibliotekarie vid nordiska avdelningen av S:te Geneviève-biblioteket i Paris.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 35 och 36), vilket avser anvisande av medel till lönetillägg åt ifrågavarande bibliotekarie, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Skandinavisk bibliotekarie vid nordiska avdelningen av S:te Geneviève-biblioteket i Paris* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett anslag av 4 500 kronor.

Kapitalbudgeten.

Statens allmänna fastighetsfond.

7:o) **Nybyggnad för gymnastiska centralinstitutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 2 framlagda förslag (bilaga 15, punkt 1, s. 81 och 82 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1949), vilket avser anvisande av medel till bestridande av vissa merkostnader för planering av området för institutets nybyggnad, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Nybyggnad för gymnastiska centralinstitutet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 40 000 kronor.

Stockholm den 11 februari 1949.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Sven Larsson, Karl Andersson, Ohlon, Gustaf Karlsson, Boman, Iwar Anderson, Heiding, Johan Eric Ericson, Gustav Emil Andersson och Lundgren; samt

från a n d r a kammaren: herrar Ward, Törnkvist, Svensson i Grönvik, Boman i Kieryd, Hjalmarson, Mårtensson i Uddevalla, Larsson i Stockholm, Lindholm, Hoppe, Kollberg, Thapper och Onsjö,